

La independència és possible

JORDI SOLÉ I CAMARDONS

JORDI SOLÉ I CAMARDONS

Fins ara les argumentacions favorables a la idea de la independència de Catalunya o dels Països Catalans havien estat fetes sobretot des del camp de la sociolingüística. No deu ser casualitat, doncs, que bona part dels membres independentistes del Govern català (J. Bargalló, A. Simó, J. Ll. Carod-Rovira –quan encara en formava part–) i el president del Parlament tinguin la carrera de filologia catalana.

En l'àmbit del pensament sociolingüístic, alguns membres del Consell Assessor de LLENGUA NACIONAL, com Bernat Joan i Marí (ara eurodiputat), Gabriel Bibiloni i qui signa, han deixat ben clar des de fa anys el seu posicionament a favor de l'emancipació nacional com a únic marc polític que pot fer possible la normalització del català. En aquest context, no podem pas oblidar les interessants aportacions de Batista i Roca, i molt especialment les de Carles Muñoz Espinalt, recollides dins *Obra escrita* (1987). Igualment, des de la filosofia, Xavier Rubert de Ventós, en *Catalunya: de la identitat a la independència* (1999), va exposar les desraons de la dependència, i en els darrers anys Eugeni Casanova i Víctor Alexandre, des d'una anàlisi més psicologista i centrant-se en el tema de la llengua, també s'han afegit al debat. I ara és benvinguda l'hora en què un jurista, doctor en dret constitucional, com Hèc-

tor López Bofill faci la seva aportació en aquest camp amb el llibre *La independència i la realitat* (Editorial Moll, Palma 2004).

Aquest autor fa un pas més i mostra no sols la necessitat i les raons de la independència de Catalunya, sinó també el fet que l'emancipació nacional de Catalunya és factible a curt termini. Com que la nostra coincidència amb els plantejaments de López Bofill és tan exacta i pregona, començarem fent esment de les dues úniques idees en què discrepem d'ell. En primer lloc, no estem d'acord amb el plantejament que fa dels Països Catalans. No voldríem pensar que els seu escepticisme en relació a la unitat del conjunt de la nació sigui fruit d'un «barcelonacentrisme» o d'un cert desconeixement de la realitat del País Valencià i de les Illes catalanes. En tot cas, creiem que no fa pas servir la mateixa rigorositat a l'hora d'analitzar la realitat d'aquells territoris que la que usa per a parlar del Principat de Catalunya. Resulta que a l'hora d'esmentar el País Valencià i les Illes, segons l'autor, sols hi hauria «minories catalanistes», ignorant que bona part dels votants del PSPV –i la gran majoria dels d'EUPV, i el BNV, etc.– són gent contrària a l'espanyolisme genocida del PP.

Per tant, totes les persones que integren aquells partits i moltes altres són partidàries de la unitat del català i susceptibles de ser favorables a un procés de reintegració lingüística i nacional el dia en què es donin les condicions favorables per a aconseguir-ho. D'altra banda, la unitat del conjunt de la nació catalana és tan important, que seríem més partidaris de trobar fórmules intermèdies, més acostades, per exemple, a un estat lliure associat però amb una federació amb la resta dels Països Catalans, que no pas trencar del tot amb Espanya però obrint amb aquesta ruptura profunds abismes polítics amb el País Valencià i les Illes.

La segona objecció fa referència a la llengua, tema al qual López Bofill dedica només una trentena de línies. Malgrat

que puguem estar d'acord amb la seva reflexió de fons (ja que coincidim en el fet que els plantejaments de l'essentialisme lingüístic no ens ajudaran gaire en el procés d'emancipació nacional), hauria d'haver distingit entre el «bilingüisme» que proposa i l'actual situació de bilingüisme social substitutori que patim. Altrament, algú podria fer una lectura errònia de la seva proposta i pensar que ja dona per bona la situació radicalment desigualtaria actual.

En l'àmbit de la sociolingüística hem concebut conceptes com «sobirania sociolingüística» o «autodeterminació lingüística» (vegeu el *Diccionari de sociolingüística*) que poden ser perfectament compatibles amb l'assenyada idea que, en un futur Estat independent, el català sigui la llengua nacional establerta i que el castellà gaudeixi d'un cert grau de cooficialitat funcional. És un tema que els practicants de la sociolingüística encara tenim pendent; tema important de cara a fer creïble i viable la independència i la normalitat del català.

Coincidim amb tota la resta de plantejaments del llibre, començant per la tesi de partença, centrada en el fet que la secessió de Catalunya és una possibilitat real, dient que, si renunciem a teoritzar sobre aquest tema, ja destruïm la seva realització, cosa que suposaria acceptar el silenci, el desprestigi i el menyspreu que la ideologia dominant i l'ordre establert han imposat en relació a aquesta reflexió; per altra banda, ens negaríem al necessari diàleg que hauríem d'haver obert ja fa temps per a parlar de tot això sense por. En la 2a Jornada Transdisciplinària «25 Anys de Constitució Espanyola: un Model Lingüístic per Avaluar» (7-5-04), Isidor Marí va defensar la reforma de l'Estat espanyol i va desqualificar les propostes que havíem fet els sociolingüistes independentistes per considerar-les un «apriorisme», ja que, segons ell, la via independentista no hauria de ser més que una mena d'amenaça en cas que Espanya no acceptés les reformes proposades des de Catalunya. Nosaltres

ensem justament el contrari, ja que aquell plantejament deslegítima el dret democràtic de la independència. Defensem que l'estratègia unitària catalana hauria de consistir a impulsar una exigència raonada de sobirania nacional i el dret de l'autodeterminació i, en tot cas, escoltar i avaluar quina contraproposta provisional ens fan des d'Espanya.

López Bofill ens diu que hem d'estar preparats per a sortir d'Espanya, encara que la situació de pressió espanyolista es faci més suportable. Per contra, els polítics i els intel·lectuals catalans (tret de casos com el de Rubert de Ventós) han caigut en la «teranyina ideològica imposada des dels mitjans polítics, culturals i econòmics espanyols», que desestimen qualsevol aprofundiment en la reivindicació nacional.

L'autor del llibre esmentat demostra que la reivindicació d'independència és legítima, ja que tot Estat existent ha tingut origen en un acte d'independència que en molts casos contradeia els principis de l'ordre jurídic establert. Fins i tot Valentí Almirall, el centenari de la mort del qual celebrem enguany, ho tenia clar. López Bofill ho expressa de manera ben gràfica: «Espanya és el model d'Estat que, en la seva definició, fou construït a ganivetades.»

Coincidim amb ell en la crítica sobre el fet que la reforma de l'Estatut depengui de les Corts Generals espanyoles. Ens fa veure, amb encert, les conseqüències –extremadament negatives per a Espanya– que tindria a Europa una possible repressió armada espanyola en un procés d'independència català. També estem d'acord

amb l'autor, iensem que ja era hora que algú ho digués, que les condicions per a fer prosperar la independència a Catalunya són objectivament millors que no pas les que hi ha al País Basc,

totes les «raons» dels invisibles federalistes espanyols queden esmicolades per l'autor.

El nostre jurista defensa tres tesis clau que també subscriu: (1) a Cata-

València, 28-4-2002

malgrat els esforços de l'espanyolisme per criminalitzar l'independentisme o, darrerament, fins i tot, el Govern de la Generalitat.

López Bofill dedica un capítol a demostrar que el federalisme a Espanya està condemnat al fracàs per moltes raons: (1) no té base social; (2) ja hi ha un procés de federalització en marxa a Europa i, per tant, Catalunya, en cas de constituir-se en una federació espanyola, quedaria reduïda, dins el context europeu, a una simple circumscripció administrativa; (3) per tal que hi hagués una federació, com ja tenia ben clar Almirall, s'hauria de crear prèviament un Estat català que volgués federar-se amb Espanya, i no cal dir que en aquest cas els catalans optaríem per federar-nos directament amb Europa. En fi,

lunya hi ha una majoria sobiranista superior a la del País Basc i (2) també una minoria espanyolista visceral més reduïda; (3) el sobiranisme és transversal a totes les forces polítiques catalanistes (nosaltres ho expressem amb la tesi de les set tribus de la nació catalana), i aquest és «l'argument més important i el que s'oblida amb més freqüència». Es tracta, a parer nostre, del tema determinant d'aquest llibre: la descoberta del fet que en aquests moments disposem ja d'una base social capaç de fer possible la independència.

És imprescindible que des d'ara mateix la gent d'idees i els polítics catalans catalanistes de totes les tendències es prenguin molt seriosament les sòlides raons que es despleguen en aquest llibre i que actuïn sense autolimitar-nos. ♦

- Soci protector: Quota anual de 43 €
- Soci numerari: Quota anual de 25 €
- Subscriptor regular: Quota anual de 15 €

DADES PERSONALS

Nom.....Cognoms.....
 Adreça.....
 Codi postal.....Població.....
 Comarca.....
 Telèfon.....
 Adreça electrònica.....

FORMES DE PAGAMENT

- Xec (a nom de Llengua Nacional)
- Ingress directe: 2013 0088 69 0200522492 (Caixa de Catalunya)
- Domiciliació bancària

Llengua Nacional

Adreça postal:
 Llengua Nacional
 C. de Sant Pere Més Alt, 25
 08003 BARCELONA

També:
 Llengua Nacional
 Bústia Postal 24057
 08080 BARCELONA

A/e: llengua@llenguanacional.org

